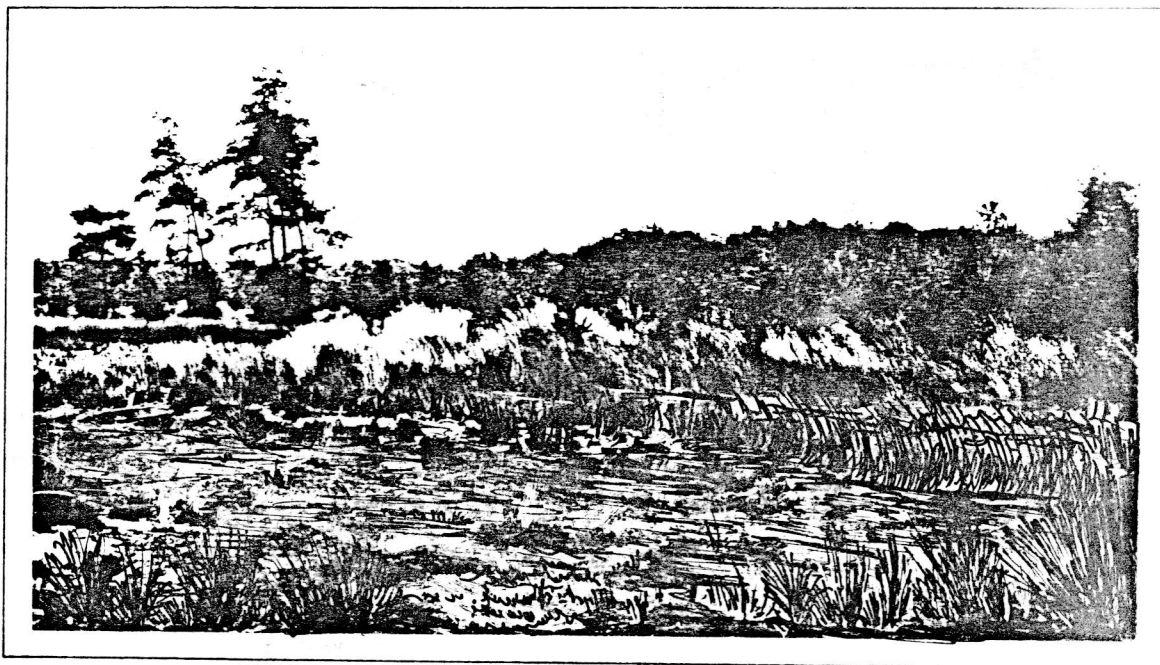

SPINSTERBERG

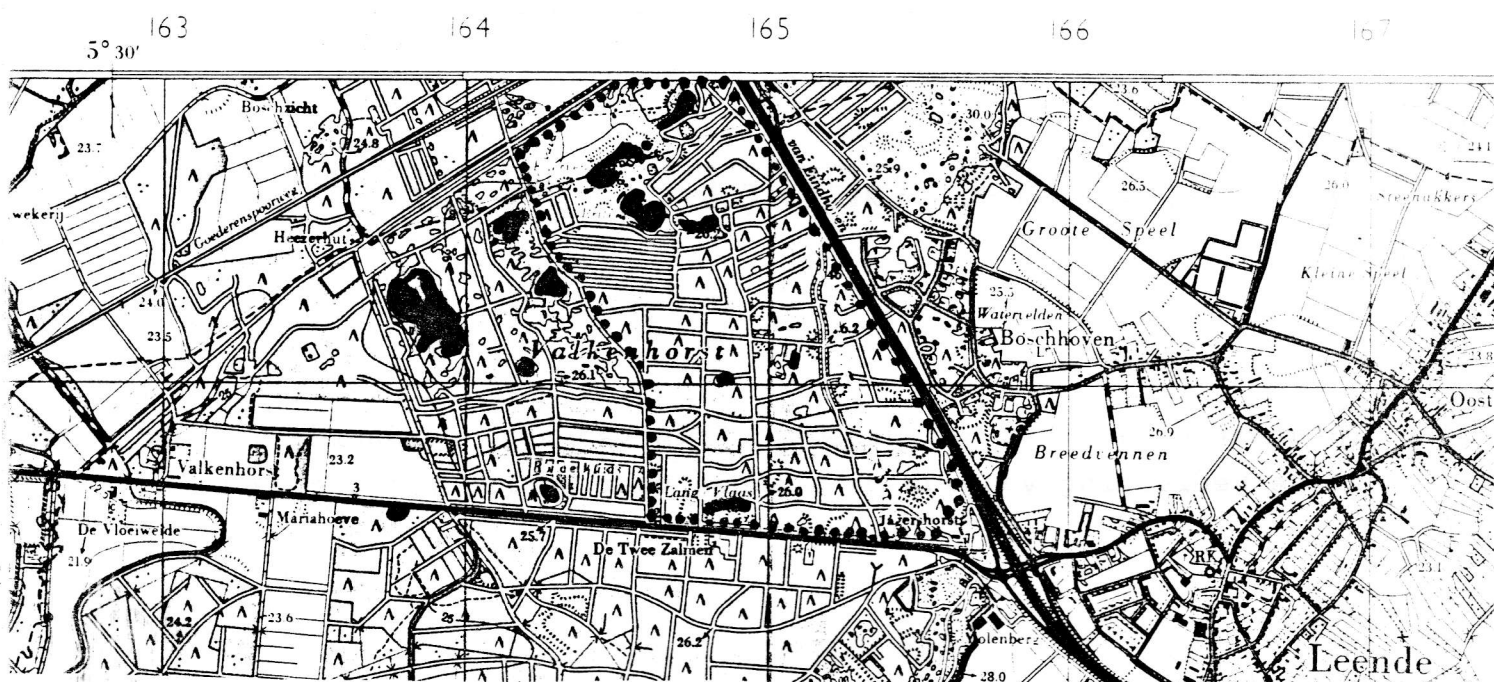
ONBEKENDE GEBIEDEN IN DE KEMPEN

Informatie over het natuurgebied Spinsterberg, de waarde van het gebied en de bedreiging vanwege de plannen voor aanleg van een golfbaan

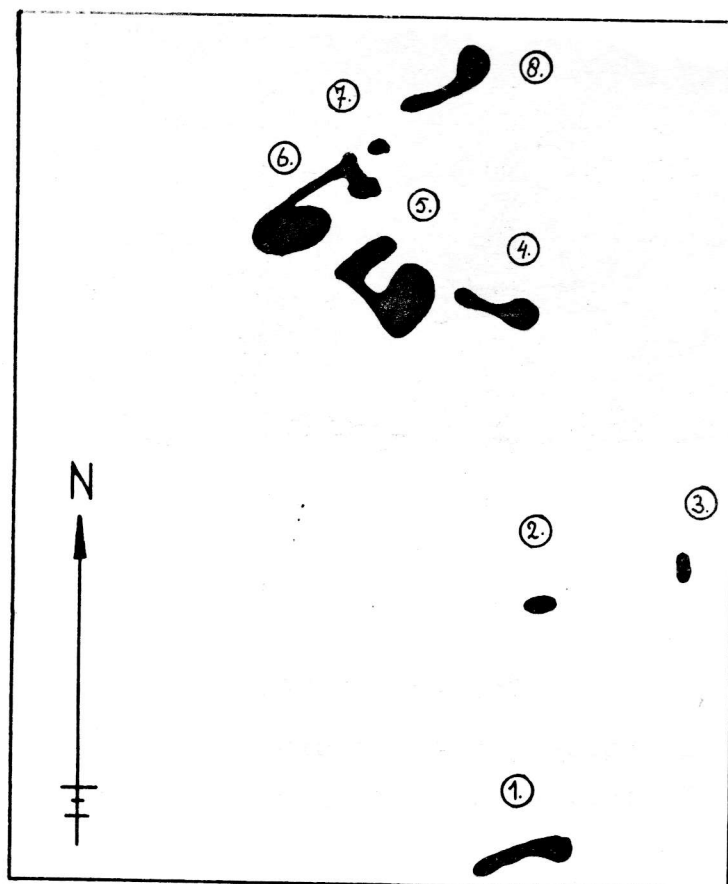
samenstelling: J. van Kessel Plantenwerkgroep de Kempen
E. Plantenga Werkgroep voor Natuurbehoud en
Milieubeheer Eindhoven

Situatiekaart van het gebied en omgeving

Fragment Topografische kaart Leende 57 E (schaal 1:25.000)

- begrenzing gebied Spinsterberg
- vennen

Situatiekaart (schaal 1:12.500)

van de vennen in het gebied.

- 1. = Lange Vlaas
- 2. = Wasvenneke
- 3. = Ven ten NNO van de Lange Vlaas
- 4. = Ven ten OZO van het Brilven
- 5. = Brilven
- 6. = Eijerven
- 7. = Ven ten O van het Eijerven
- 8. = Ven ten NO van het Brilven

Inleiding:

Met deze brochure willen wij U informatie verschaffen over de waarde van het gebied Spinsterberg en tevens over de bedreiging van het gebied door de plannen die men ervoor heeft.

Het betreft een waardevol natuurgebied in de Brabantse Kempen ter grootte van 147 ha. en gelegen in de gemeente Leende.

In het zuidelijk deel (90 ha.) wil men een golfbaan aanleggen, de plannen hiervoor zijn reeds uitgewerkt en de gemeente Leende een ontwerp bestemmingsplan onder de naam Spinsterberg over enige tijd ter inzage leggen.

In de bijlage zijn een aantal persberichten opgenomen om U te informeren over deze zaak die in 1982 al in het nieuws kwam.

Plannen voor een golfbaan in het gebied Spinsterberg zijn duidelijk in strijd met;

- . het voor Spinsterberg vigerende bestemmingsplan uit 1970, dit spreekt van "natuurgebied-bosgebied-heidegebied".
- . het structuurplan van de Agglomeratie Eindhoven uit 1982 spreekt van een "bosgebied-natuurgebied".
- . het streekplan geeft de aanduiding "bosgebied met natuurwaarden".
- . het Structuurschema Natuur- en Landschapsbouw uit 1984 wijst het gebied aan als "grote eenheid natuurgebied".

Het is bijna ongelooflijk dat een gemeente een plan wil uitvoeren in een gebied waarvoor bovengenoemde bepalingen gelden.

Wanneer zo'n plan doorgaat zou dat betekenen dat weer een belangrijk natuurgebied wordt opgeofferd. Hieruit zou je minachting kunnen concluderen om reeds toegekende waarden, want ook andere belangrijke beschermde natuurgebieden kan een dergelijk lot treffen. En dat in een land waar natuur schaars is.

Er zijn de laatste jaren gegevens over het gebied verzameld waaruit blijkt dat de landschappelijke, ornithologische, en vegetatiekundige waarden van het gebied hoog zijn.

Wanneer de gemeente Leende het ontwerp bestemmingsplan Spinsterberg ter inzage legt hopen wij vele Brabantse werkgroepen en individuen personen bezwaar zullen aantekenen.

Bescherming van onze natuurgebieden voor nu en voor later vraagt Uw aandacht.

Spinsterberg

Ligging:

Het gebied Spinsterberg of Spinsterbergen is gelegen ten westen van Leende, aan de noord-zijde van de weg Valkenswaard - Leende. Dit natuurgebied wordt door 3 belangrijke natuurgebieden omgeven t.w. het landgoed Valkenhorst (eigendom Stichting het Noord Brabants Landschap), aan de zuidzijde de boswachterij het Leenderbos (Staatsbosbeheer) en aan de noordzijde de Groote Heide (gemeente Heeze).

Deze gebieden tesamen vormen een uitgestrekt gebied dat gekenmerkt wordt door:

droge heide

natte heide

vennen

stuifzandgebieden

naaldbossen

loofbossen

Aan de westrand van het gebied liggen waardevolle viskweekvijvers en het beekdal van de Tongelreep met beekbegeleidende bossen en landbouwgebieden.

Uit bovenstaande blijkt overduidelijk dat Spinsterberg een gebied is wat deel uitmaakt van een nog typisch Kempisch groot gevariëerd natuurgebied.

De plantengroei in het gebied:

Het gebied Spinsterberg bestaat voor een deel uit heide en jonge aanplant van dennen.

In 1976 werd dit hele gebied getroffen door een bosbrand. Van de toen aanwezige naaldbossen bleef niets over. Het zuidelijke deel werd later opnieuw ingeplant met naaldhout. Enkele delen en randen werden opgevuld met Berken, het noordelijke deel bleef open als heidegebied.

De heide kunnen we verdelen in: droge heide, natte heide, vennen en delen met stuifzand.

In 1981 en 1982 werden de vennen en directe omgeving onderzocht. Totaal liggen hier 8 vennen en enige laagtes waarvan 3 vennen zijn gelegen binnen de begrenzing van het "bestemmingsplan Spinsterberg" (Golfbanencomplex).

De vennen zijn verschillen in grootte, de plantengroei in de vennen komt veelal met elkaar overeen, Het bijzondere van dit gebied is dat hier sterke hoogteverschillen liggen waardoor interessante overgangssituaties zijn ontstaan. (droge heide-natte heide-venoeverbegroeiing-ven)

Het is een vennencomplex wat zeer waardevol is voor de Brabantse Kempen zowel landschappelijk als vegetatiekundig omdat hier nog een aantal belangrijke plantensoorten (kensoorten) voorkomen.

Mattenbies	Rendiermos
Vlottende bies	Duinriet
Draadzegge	Grondster
Veelstengelige waterbies	Wilgenroosje
Gewone waterbies	Dopheide
Veenpluis	Struikheide
Knolrus	Pijpestrootje
Waterlelie	Storingsplanten (d.a. door wildvoeding in enkele vennen):
Bruine snavelbies	Pitrus
Kleine zonnedaauw	Waternavel
Trekrus	Schapezuring
Mannagras	Hennegras
Kruipend struisgras	Knopkruid
Adelaarsvaren	Vogelmuur
Buntgras	Perzikkruid
Duivelsnaaigaren	
Veenmos sp.	
Zandhaarmos	

De vogels van het gebied:

Voor wat betreft de vogels van Spinsterberg kunnen we deze in twee groepen verdelen: a. de broedvogels (vogels welke sterk gebonden zijn aan dit gebied)

b. de niet-broedvogels (vogels die op doortrek zijn in voor- en na-jaar en vogels die hier overwinteren)

Daarnaast heeft het gebied Spinsterberg een belangrijke functie als fourageerplaats (voedselplaats) voor vogels uit de omgeving zoals Landgoed Valkenhorst en het Leenderbos. (b.v. roofvogels)

Onderstaande lijst geeft een beeld van de broedvogels (br) en de broedvogels van de aangrenzende bossen (r).

Havik	r	Zwarte specht	r
Sperwer	r	Groene specht	r
Torenvalk	r	Grote bonte specht	br
Buizerd	r	Holenduif	br
Boomvalk	br	Houtduif	br
Wulp	br	Kneu	br
Nachtzwaluw	br	Witte kwikstaart	br
Boomleeuwerik	br	Rietgors	br
Roodborsttapuit	br	Goudhaantje	r
Tapuit	br	Tuinfluit	br
Goelgors	br	Wintertaling	br
Kievit	br	Wilde eend	br
Ransuil	r	Waterhoen	br
Boompieper	br	Meerkoet	br
Graspieper	br	Grote lijster	r
Ekster	r	Zanglijster	r
Fitis	br	Koekoek	r
Tilftjaf	br	Merel	br
Zwarte kraai	br	Roodborst	br
Zwarte mees	r	Winterkoning	br
Koolmees	r	Veldleeuwerik	br
Kuifmees	r	Vink	br
Matkopmees	r	Vlaamse gaai	r
Pimpelmees	r		

Niet-broedvogels van het gebied:

In onderstaande lijst zijn de niet-broedvogels opgenomen. Deze zijn ook belangrijk omdat veel soorten het gebied tijdens voorjaar en najaar en of winter passeren of hier langere tijd verblijven.

Met name in de winterperiode kunnen een aantal soorten langdurig aanwezig zijn. Als voedselgebied en ook als rustgebied is Spinsterberg voor onderstaande soorten belangrijk.

Tafeleend
Krakeeend
Slobeend
Bruine kiekendief
Blauwe kiekendief
Klapekster
Ortolaan
Groenpootruiter
Witgatje
Tureluur
Watersnip
Oeverloper
Scholekster
Smelleken

Blauwe reiger
Gekraagde roodstaart
Houtsnip
Gele kwikstaart
Boerenwaluw
Gierzwaluw
Grutto
Staartmees
Groenling
Heggemus

Argumenten tegen de aanleg van een golfbaan

- het gebied is van grote landschappelijke waarde
- het gebied is van grote vogelkundige waarde
- het gebied bevat heide en vennen welke vegetatiekundig waardevol zijn
- de functie van het gebied t.o.v. de omliggende gebieden is als fourageergebied van grote waarde
- de plannen voor een golfbaan zijn duidelijk in strijd met:
 - het voor Spinsterberg vigerende bestemmingsplan uit 1970, dit spreekt van "natuurgebied-bosgebied-heidegebied"
 - het structuurplan van de agglomeratie Eindhoven uit 1982 spreekt van "bosgebied-natuurgebied"
 - het streekplan geeft de aanduiding "bosgebied met natuurwaarden"
 - het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud uit 1984 wijst het gebied aan als "grote eenheid natuurgebied"

Een eventueel ontwerp bestemmingsplan voor het gebied als golfbaan zal in strijd zijn met bovengenoemde bepalingen.

1. Voor de aanleg van de golfbaan zal noodzakelijk zijn:
 - egaliseren van het terrein
 - ophoging van het terrein met bijv. teelaarde
 - grote delen moeten met gras worden ingezaaid
 - bemesting van het gebied omdat deze bodem te voedselarm is
 - kunstmatige regeninstallaties
 - enige bebouwing en ontsluiting van gemotoriseerd verkeer
2. Effecten van een golfbaan:
 - voedselverrijking van de bodem
 - beïnvloeding op de plantengroei van de heide en de vennen
 - aantasting van het oorspronkelijke landschap
 - door permanent gebruik zal de rust in het gebied worden verstoord, dit heeft invloed op de aanwezige broedvogels en niet-broedvogels

Bronvermelding

- Commentaar op het concept- ontwerp van het bestemmingsplan Spinsterberg, uitgave B.M.F. en W.N.M. 1985 (nr. Le.03/u.2006), een schriftelijke reactie aan de gemeente Leende.
- Gemeente Leende, concept ontwerp bestemmingsplan Spinsterberg, samenstelling Planologisch Adviesbureau Veen. 1984.
- Gegevens betreffende de ornithologische waarde van brandvlakte en heidecomplex met vennen bij Jagershorst, samenstelling J.v.Dooren 1984.
- Notitie: commentaar inzake de milieu-effecten van een golfbaan- lokatie Spinsterberg, samenstelling P.Wolff.
- Spinsterbergen, Vennen en Vegetatie, samenstelling J.v.Kessel 1982, uitg. P.W.G. de Kempen nr. 8206. (intern rapport)
- Vennen in het kaalkapgebied rond Valkenhorst (Spinsterberg), samenstelling J.v.Kessel, P.W.G. de Kempen 1982.
- Vogels van brandvlakte en heide bij Valkenhorst, samenstelling T.Heijnen, 1981, V.W.G. de Kempen. (intern rapport)

Dankwoord:

Een woord van dank aan Louw van Kemenade, Hugo Wijnen, Wim Jacobs en Edwin van de Werf voor hun bereidwillige medewerking aan het vogelonderzoek in 1985.